

رقابت‌سیاسی به‌شمار می‌آید. نهادمندی وقتی صورت می‌گیرد که نهادهای تاثیرگذار بر عرصه‌ی فعالیت‌های سیاسی به‌طور موفقیت‌آمیز تاسیس شوند، کلیه‌ی نهادهای تاسیس‌شده در طول زمان دستخوش تحول و بحران نشوند و کارایی خود را از دست ندهند. نهادهایی که تاسیس می‌شوند، باید مبتنی بر خواست‌های اجتماعی باشند و لذا قوانین در شکل‌دهی این نهادها نقشی جدی و حیاتی دارند؛ چراکه حیطه‌ی عملکرد نهادها را معین می‌کنند و عملاً فضایی را ایجاد می‌کنند که در آن فعالیت مستقل و مسئولانه‌ی نهادها ممکن می‌شود. ابتدای این نهادها بر واقعیات اجتماعی، موجب پذیرش آنی آن‌ها و جاافتاده‌شدن تدریجی و درنهایت پذیرش آن‌ها از سوی فضای عمومی جامعه می‌شود. این پذیرش و جاافتادگی اجتماعی چیزی است که نهادینگی نامیده می‌شود. (خواججه سروی، ۱۳۸۲: ۶۲)

۱-۱. ویژگی‌های توسعه‌سیاسی

برای بررسی جایگاه توسعه‌سیاسی در سند چشم‌انداز لازم است ابتدا توسعه‌سیاسی تعریف و سپس لوازم یا ویژگی‌های توسعه‌سیاسی شناسایی شود. توسعه‌سیاسی بخشی از فرایند پیچیده توسعه‌ملی است که زمینه‌ها و شرایط لازم را برای نهادینه‌کردن امر مشارکت و رقابت سیاسی درون جامعه فراهم می‌کند و حاصل نهایی آن افزایش توانمندی نظام‌سیاسی است. (عبداللهی و راد، ۱۳۸۸: ۳۸)

بشیریه به نقل از آلموند شش ویژگی به شرح ذیل را از لوازم بلافصل توسعه‌سیاسی معرفی می‌کند: «۱- سازمان‌یابی گروه‌ها و نیروهای اجتماعی ۲- آزادی گروه‌ها و نیروهای اجتماعی در مشارکت و رقابت‌سیاسی ۳- وجود مکانیسم‌های حل منازعه نهادمند در درون ساختارسیاسی ۴- خشونت‌زدایی از زندگی سیاسی ۵- کیش‌زدایی از زندگی سیاسی ۶- مشروعیت چارچوب‌های نهادی و قانونی برای رقابت و سازش سیاسی و جز آن.» (بشیریه، ۱۳۹۸: ۱۲)

البته ویژگی کیش‌زدایی از زندگی سیاسی اگر به مفهوم جدایی دین از سیاست باشد با رویکرد سند چشم‌انداز بیست‌ساله ایران در تقابل و تعارض است. در مطالعات انجام‌شده در ارتباط با شاخص‌های توسعه‌سیاسی، دولت در جامعه توسعه‌یافته دارای ویژگی‌هایی بدین شرح است: حاکمیت قانون و ضابطه در